

নিজৰ হাত দুখনৰ কৰ্মক্ষমতাত বিশ্বাসী আত্মপ্ৰত্যয়শীল শ্ৰমজীৱী ব্যক্তিয়ে কেতিয়াও সহজতে পুঁজিবাদ চিন্তা বা আগ্ৰহক স্বীকাৰ কৰি নলয়। কঠোৰ শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমকে সাৰোগত কৰি তেনে চাম লোক জীৱন পথত আগবাঢ়ি গৈ থাকে। স্টিফেন ব্ৰেকপুলো তাৰ ব্যতিক্ৰম নহয়। পিছে তেওঁক ব্যক্তিগত জীৱনত এটা ভিন্ন সমস্যাই ব্যতিব্যস্ত কৰি তুলিছিল। সেই সমস্যা সমাধানৰ উপায় সমাজত বিশিষ্ট স্থান থকা তেওঁ কাম কৰা মিলৰ

নহ'ল। তাৰ বিপৰীতে তেওঁ আশাহত আৰু অধিক হতাশ হৈ উভতি আহিবলগীয়া হ'ল।

বগা বঙে অনুৰ্বৰতা আৰু সৃষ্টি ক্ষমতাহীনতাও সূচায়। সেয়া সময়সাময়িক সমাজ বাস্তৱতাই হওক অথবা লক্ষ্য ব্যক্তিবিশেষেই (মিঃ বাউগাৰবাই) নহওক কিয়। পোনপটীয়াভাৱে ক'বলৈ গ'লে নিৰ্জু প্ৰকৃতিৰ স্টিফেন ব্ৰেকপুল নামৰ কাপোৰ মিলৰ শ্ৰমিকজনে বৈবাহিক জীৱনত তীব্ৰ মানসিক যাতনা ভোগ কৰিবলগীয়া হৈছিল।

বাস্তৱায়িত কৰিবলৈ ধৰ্মীয় কৰ্তৃত্বশীল মহল আৰু দুখীয়াৰ 'কল্যাণ' আৰু 'উদ্ধাৰ'ৰ লগত জড়িত ইংলণ্ডৰ দাতব্য অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানসমূহে হাত উজান দিছিল। ইয়াৰ স্পষ্ট লেখ আমি চাৰ্লছ ডিকেপৰ অন্য এখন জনপ্ৰিয় উপন্যাস 'অলিভাৰ টুইষ্ট'ত ইতিমধ্যে পাই আহিছো। পিছে সকলো ফুটুকাৰ ফেন প্ৰতিপন্ন হৈছিল। স্টিফেনহঁতৰ নিচিনা দুৰ্ভাগীয়া মানুহৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ দুখ সমাজে মোচন কৰিবলৈ অসমৰ্থতা প্ৰকাশ কৰিছিল। ইয়াক একপ্ৰকাৰ

নোহোৱাকৈ আছিল। সমস্যা বিশেষে পুৰুষ-নাৰী সকলো সমানে আক্ৰান্ত হৈছিল। মাথোন সমস্যা সমাধানৰ পথ সহজে বিচাৰি পোৱা নগৈছিল। স্টিফেন ব্ৰেকপুলৰ সমস্যাকো তেনে এটা সমস্যাৰ শাৰীতে থ'ব পাৰি।

অৰ্থই সকলো অনৰ্থৰ মূল যদিও এইটো সত্য যে অৰ্থই সকলো ধৰণৰ সমস্যা সমাধানৰ পথ উলিয়াই দিব পাৰে। অৱশ্যে ডিকেপে অৱস্থান কৰা সমাজখনত এই বিশেষ সুবিধা কেবল ধনবানসকলেহে

নিঃকিন স্টিফেন আগবাঢ়িব নোৱাৰিব। সেই কথাটোৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰাখি মিঃ বাউগাৰবাইয়ে তেওঁক পৰামৰ্শ দিলে যে স্টিফেনে নিজৰ পত্নীৰ লগত বিবাহ বিচ্ছেদ নকৰি ভাগ্যৰ অদৃষ্ট লেখ বুলি ভাবি তেওঁৰ লগতে সহবাস কৰি থাকক। ইয়াৰ বাহিৰে তেওঁৰ অন্য গতান্তৰ নাই। স্বাৰ্থপৰ, পৰৰ দুখ-দুৰ্দশাৰ প্ৰতি উদাসীন মিল মালিক বাউগাৰবাইয়ে আন্তৰিকতাৰ তেওঁৰ অধীনস্থ কৰ্মচাৰী স্টিফেন ব্ৰেকপুলৰ সমস্যাকো বুজিবলৈ প্ৰয়াস নকৰিলে। তেওঁ সেই চৰম

'হাৰ্ড টাইমছ'ত প্ৰতিফলিত জীৱনৰ ৰং

মালিক মিঃ বাউগাৰবাইৰ হাতত থকা বুলি তেওঁ আশা কৰিছিল। সেইবাবে স্টিফেনৰ নিচিনা সং মনোভাবী সাধাৰণ মিল শ্ৰমিকজনে আভিজাত্যৰ ভেদত ওফন্দি থকা - মিঃ বাউগাৰবাইৰ ক্ষমতা আৰু

কৰ্তৃত্বৰ অলংঘনীয় বেছ ভেদ কৰি আগবাঢ়ি গৈছিল। ক্ষমতা আৰু কৰ্তৃত্বকামী ক'লা ৰঙৰ দুৰাৰখন খুলিবলৈ তেওঁ বগা ৰঙৰ খটখটিত ভৰি দিবলগীয়া হৈছিল।

সৰলচিত্তীয়া স্টিফেনে আশা কৰিছিল যে তেওঁৰ পত্নীক লৈ সৃষ্টি হোৱা জটিল সমস্যাটোৰ সমাধানৰ পথ মিঃ বাউগাৰবাইয়ে উলিয়াই দিব। সেই বিশ্বাস লৈয়েই তেওঁ সেই সুউচ্চ অট্টালিকাটোৰ দুৰাৰমুখত থকা বগা খটখটিত ভৰি দিছিল। সেই বগা ৰঙাটোৰে বিশ্বাস, সন্তাৰনা আৰু পোহৰ অৰ্থাৎ চলিত জীৱনৰ অন্ধকাৰাচ্ছন্ন হতাশাৰ পৰা মুক্ত হৈ জ্যোতিৰ্ময়, প্ৰতিশ্ৰুতিসম্পন্ন ভৱিষ্যতৰ আশা সূচাইছিল। স্টিফেনৰ সেই আশা ফলৱতী

তেওঁৰ দুৰ্ভাগ্য এয়ে যে তেওঁৰ পত্নী যোৰ মদ্য আসক্তা নাৰী আছিল। এই বদ অভ্যাসে তেওঁলোকৰ সুখী বৈবাহিক জীৱনলৈ অশান্তি নমাই আনিছিল। অসহায় স্টিফেনক কোনেও সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা নাছিল।

সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা ড° নিভাৰাগী ফুকন

তেনে হোৱাতো স্বাভাৱিক, কাৰণ স্টিফেন ব্ৰেকপুল নামৰ শ্ৰমিকজনে সমসাময়িক ইংলণ্ডৰ সমাজ জীৱনৰ যিটো শ্ৰেণীক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছিল সেই শ্ৰেণীটোৰে সমাজৰ ওখ খলপাটোৰ পৰা সহানুভূতিৰ দৃষ্টি লাভ কৰা নাছিল। সেই ওখ খলপাত অৱস্থান কৰা জ্ঞানী-অভিজ্ঞসকলেই হয়তো উনবিংশ শতিকাৰ ইংৰাজ সমাজ জীৱন 'সূচাৰুপে' চলিবলৈ বা চলাবলৈ উপযুক্ত বিধি-বিধান প্ৰস্তুত কৰিছিল। সেই 'সমাজ সংস্কাৰ' আৰু 'সামাজিক কল্যাণ'

সিবিলাকৰ কপটাচাৰ বুলিলেও হয়তো ভুল কোৱা নহ'ব।

সেইখন সমাজত সমাজ স্বীকৃত বৈবাহিক সম্বন্ধক সন্মানৰ দৃষ্টিৰে চোৱা হৈছিল। পিছে সেই সম্বন্ধেৰে বান্ধ খোৱা স্ত্ৰী-পুৰুষ দুগৰাকীৰ মানসিক জগতৰ উমান লোৱা বিষয়ক প্ৰসংগটোৰ প্ৰতি সমাজে উদাসীনতা অৱলম্বন কৰিছিল। তেনে সম্বন্ধত ফাট মেলিলে বা কিবা প্ৰকাৰে বিবাহ বহিৰ্ভূত

সম্বন্ধই গা কৰি উঠিলেও সমাজে প্ৰত্যক্ষভাৱে তেনে সমস্যাত হস্তক্ষেপ কৰা নাছিল। তেনে ধৰণৰ বৈবাহিক জীৱনৰ কিবা সমস্যাই মুৰ দাঙি উঠিলে আজিৰ দৰে বিশেষ পৰামৰ্শ দান কেন্দ্ৰ বা গোটে আক্ৰান্তজনৰ বিক্ষম মন সুস্থিৰ কৰিবলৈ যত্ন কৰাৰ নিচিনা ব্যৱস্থা নাছিল। লোক লজ্জাৰ বাবেই হওক অথবা নিজৰ সন্মান আৰু সামাজিক প্ৰতিষ্ঠা কলংকিত হোৱাৰ ভয়তেই হওক, সেইখন সমাজত বৈবাহিক জীৱনত দেখা দিয়া বহুতো সমস্যা সমাধান

উপভোগ কৰিব পাৰিছিল। ধন নথকা সাধাৰণ শ্ৰেণীটো তেনে সুবিধা লাভৰ পৰা বঞ্চিত হৈছিল। যোৰ মদ্যপায়ী পত্নীৰ লগত বিবাহ বিচ্ছেদ কৰি অহৰহ লাভ কৰি থকা মানসিক যাতনাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ স্টিফেনে আশা কৰিছিল। নিজৰ সেই মনোভাবৰ কথা মিঃ বাউগাৰবাইক জনোৱাত তেওঁ সমিধান পালে যে সমাজ স্বীকৃত সম্বন্ধত তেনেকৈ পত্নীক বিবাহ বিচ্ছেদ কৰি ত্যাগ কৰিব খুজিলে ব্যক্তিয়ে আইনৰ সহায় ল'ব লাগিব। আইন মানেই হ'ল ক'ৰ্ট-কাছাৰী আৰু মেল-মোকদ্দমাৰ খৰচ। সেই ব্যয়বহুল প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেদি

উদাসীনতাই এইটো দিশৰ প্ৰতি আঙুলিয়াই যে সমাজে ধনীক শ্ৰেণী আৰু প্ৰভাৱশালীসকলৰ সমস্যাক লৈহে চিন্তা আৰু সিবিলাকৰ সমস্যা সমাধানৰ প্ৰতি তৎপৰ। তাৰ বিপৰীতে সম্বলহীন, নামহীনসকলৰ সমস্যা সমাধানৰ প্ৰতি সমাজ উদাসীন। সমাজৰ এই বিভেদাত্মক দৃষ্টি অনুপাদনশীল আৰু সামগ্ৰিক সমাজ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত অন্তৰায় স্বৰূপ। মিঃ বাউগাৰবাইৰ ঘৰৰ প্ৰৱেশদ্বাৰত থকা বগা খটখটিয়ে প্ৰতীকাত্মকভাৱে সমাজ জীৱনৰ এই অস্তঃসাৰশূন্যতা আৰু

অনুপাদনশীল দিশটোৰ প্ৰতিয়েই আঙুলিয়াই দিয়ে।

neeverani11@gmail.com

